

ÅRSBERETNING 2001-2002

S. E. Jørgensen / Biofoto

FOKUS PÅ HAVET

Vi danskere er utrolig forvænt med, at vi næsten altid har havet i nærheden. Det er nemt og hurtigt at komme til en af vore smukke kyster, om det så er den forblæste Nordsø eller nogle af vores roligere indre farvande eller fjorde. Men de fleste af os ser aldrig andet end havets smukke overflade. Hvis vi kunne se, hvordan menneskets aktiviteter påvirker havets dyr og planter under overfladen, ville vi nok ikke betragte havet med samme ubekymrede glæde.

Under havets overflade er der tale om ødelæggelser, der kan måle sig med vores behandling af de tropiske regnskove, som stadig fældes med alarmende hast. Der er tale om en overudnyttelse af fiskearter, som vi har drevet til randen af udryddelse – en parallel til den ulovlige jagt på næsehorn, tigre, aber og mange andre arter. Der er tale om en forurening, hvis konsekvenser kan måle sig med det værste, vi har set på landjorden.

Forskellen er bare, at det er langt sværere at se, hvad der foregår under havets overflade.

WWF Verdensnaturfonden har på denne baggrund igangsat en langt stærkere indsats for at hjælpe med til at bevare naturen i havet.

HAVETS TRUEDE RIGDOMME

Havene omkring Danmark rummer en række unikke naturværdier, som er stærkt truede. Vi har forskellige typer stenrev, tangskove, områder med sandbund, som tilsammen giver livsmuligheder for et mylder af forskellige arter. Der er både de store, kendte arter som sæler og marsvin, der er havfuglene, der er fiskene, både de kendte spisefisk og alle de andre, som de færreste af os nogensinde har hørt om, og så er der den store variation af planter og mindre dyr. Tilsammen en variation, der er mindst lige så værdifuld som de naturtyper, vi ser på land.

Naturen i havet er truet fra mange sider. Det europæiske fiskeri er langt fra bæredygtigt, hvilket bl.a. kan ses af den fortsatte nedgang i bestandene af værdifulde spisefisk som torsk og kuller. Det kan også ses ved de skader på havbunden, som er en konsekvens af de stadig tungere fiskeredskaber. WWF har i år 2002 igangsat en kampagne, hvor vi kræver en gennemgribende reform af fiskeripolitikken. Vi skylder ikke på fiskerne, for det er ikke deres skyld, at fiskeriet er på gal kurs – politikerne har gjort det umuligt for fiskerne at gøre det rigtige.

Fiskeriet er ikke den eneste trussel mod havet. Der er også mange andre påvirkninger. Forureningen med næringsstoffer fra landbruget og andre kilder, som fører til iltvind og død havbund over enorme arealer. Og den

øvrigt forurening med kemikalier, olie og andet fra byer, transport og industri. Der er nok at tage fat på.

I de kommende år vil vi, på grundlag af det arbejde vi har igangsat i år, arbejde videre for at bevare og beskytte naturen i havet omkring Danmark. Vi vil kæmpe for et bæredygtigt fiskeri, for fredede naturområder til havs og for en betydelig reduktion af forureningen. Vi skylder vores efterkommere, at de også kan glæde sig over havet – med god samvittighed over for livet under overfladen.

DIN STØTTE GIVER RESULTATER

I årets løb har vi kunnet bruge 31,8 millioner kroner på projekter og andre naturbevarende initiativer over hele kloden. Og vi kan heldigvis sige, at arbejdet nytter.

Et godt eksempel er den støtte, vi gennem mange år har kunnet yde til arbejdet for at bevare de stærkt truede bjerggorillaer i Uganda, Rwanda og Congo. Området har alt for længe været præget af krig, naturkatastrofer og ufattelig menneskelig nød, og arbejdet for WWFs medarbejdere på stedet har været vanskeligt for at sige det mildt. Alligevel er det lykkedes at fastholde en vedvarende indsats for bjerggorillaerne og de få, tilbageværende skove, de lever i - ikke mindst takket være de mange trofaste sponsorer i vores Operation Oskar-kampagne.

Til vores store glæde kan vi i dag se, at arbejdet har båret frugt. Bestandene af bjerggorillaer er vokset, så arten i dag er et lille skridt længere væk fra udryddelsen. Der er tale om et fantastisk resultat, som ikke bare gavner naturen, men som også er en del af det langsigtede grundlag, for at befolkningen i området kan få mulighed for at skabe sig et anstændigt liv. Ved hjælp af indtægterne fra turisme yder bjerggorillaerne nemlig et betydeligt bidrag til områdets økonomi. Naturbevarelse er også en del af grundlaget for et velfungerende samfund.

Jeg håber, at vi fortsat kan regne med din støtte. Selvom vores arbejde, som du kan se mere om på de følgende sider, giver gode resultater, har naturen stadig brug for din hjælp. Og ethvert bidrag tæller – stort eller lille.

Kim Carstensen
Generalsekretær

BERETNING - eksempler på aktiviteter og resultater i året 2001/2002

WWF Verdensnaturfondens regnskabsår dækker perioden 1. juli-30. juni. De aktiviteter og resultater, vi har valgt at omtale i det følgende, har således fundet sted i perioden juli 2001 - juni 2002. De er valgt ud fra ønsket om at illustrere spændvidden i WWF's arbejde.

DANMARKS OG EUROPAS NATUR

Vi har øget vores kapacitet til at arbejde med havets natur og har siden den 1. januar 2002 engageret os meget i marine problemstillinger. Først og fremmest ved aktivt at deltage i den europæiske WWF-kampagne for en bæredygtig revision af den fælles europæiske fiskeripolitik. Udover selve fiskerikampagnen har de marine opgaver bestået i en opfølgning på Wilhjelm-udvalgets anbefalinger om beskyttelse af havmiljøet, herunder spørgsmålet om at etablere egentlige marine fredninger. Vi har bevidst valgt en strategi, hvor vi søger samarbejde med erhvervet, dvs. med Danmarks Fiskeforening, fiskeindustrien, SID og andre væsentlige interessenter.

Vi har fortsat indsatsen for vild natur i Danmark, bl.a. ved et udbygget samarbejde med de lokale interessenter i fredningen af Lille Vildmose. WWF's langsigtede vision for en vild Vildmose har spillet en central rolle i Naturklagenævnets behandling af den verserende fredningssag, og der er i det videre arbejde med fredningssagen sket en øget opbakning til visionen blandt de offentlige myndigheder, lokalsamfund og grønne foreninger.

I foråret 2002 udvalgte de 10 projekter - blandt 43 indkomne ansøgninger - der fik tildelt dette års pulje af Biodiversitetslegatet (i alt ca. 230.000 kr.). Legatet er oprettet af WWF og Novo Nordisk for at imødekomme ansøgninger om økonomisk støtte til danske og internationale projekter vedrørende biologisk diversitet. Novo Nordisk har besluttet at fortsætte samarbejdet og for de næste to år bevilget 2 x 250.000 kr.

Vi deltager aktivt i WWF's arktiske program og har herunder haft møder med grønlandske politikere og embedsmænd om forvaltningen af de grønlandske naturressourcer. Vi har i den forbindelse støttet oprettelsen af en privat og uafhængig NGO, kaldet Uppik (Sneuglen), som er Grønlands første miljøorganisation.

Indsatsen i Østeuropa er fortsat med policyarbejde og en række privatfinansierede projekter. Ikke mindst arbejdet med at vurdere miljøkonsekvenserne af EU's udvidelse mod øst har optaget os meget. Vi har desuden fortsat været i dialog med og støttet en række organisationer i de østeuropæiske lande. Projektet om forvaltning af fredede områder i Rusland er nu helt afsluttet. Projektet har givet et betydeligt bidrag til en bedre forankring af naturreservater i det omgivende lokalsamfund. På basis af 4 modelprojekter er der udarbejdet manualer, som bliver distribueret til det hele det russiske netværk af naturreservater.

Regeringen præsenterede i april 2002 en ny strategi for Danmarks støtte til Østeuropa. Vi har engageret os markant i debatten om strategien, gennem debatindlæg, møder med politikere og samarbejde med pressen. Og indsatsen har bevirket, at bl.a. miljøministeren har erkendt en række svage punkter i strategien.

PLADS TIL LIV OG NATUR I TROPERNE

Arbejdet i Fondens tropeprogram er fortsat med en række aktiviteter især i Sydøstasien og Afrika.

En ny fase af det store Kayan Mentarang projekt i Indonesien projektet er indledt. Hovedformålet er få implementeret en forvaltningsplan for området, hvor ikke blot den centrale nationalparkmyndighed og lokalregeringer sidder som myndighed, men også repræsentanter for de lokale dayak-folk, der bor i området omkring parken. Forvaltningsplanen er for nylig officielt blevet underskrevet på både minister- og distriktslederniveau. Projektet er støttet af Danida.

Indsatsen i Sydøstasien har i øvrigt sat fokus på bevarelsen af regionens truede skove. Bl.a. har vi støttet arbejdet for at etablere en bæredygtig udnyttelse af Vietnams skove. Blandt resultaterne af dette arbejde kan nævnes udarbejdelse af retningslinjer for bæredygtig skovdrift og fremskridt i retning af at kunne certificere de første skove i landet som bæredygtige efter FSC's internationale kriterier.

Samtidig har vi støttet indsatsen for at etablere en samlet plan for bevarelsen af regnskoven på Borneo. Nogle af de største tilbageværende regnskovs-områder i Asien ligger på Borneo. Men at skabe en samlet bevarelse af dette store skovområde er kompliceret, da der er flere lande og mange interessenter involveret. WWF har derfor støttet et projekt, der skal give et bud på at vise vejen til, hvordan Borneos regnskove kan bevares.

I Thailand er et projekt om miljøundervisning blevet afsluttet med succes. Projektet omkring handel med vilde dyr og planter i Thailand koordineres med oplysningsaktiviteter i Danmark, hvor der i efteråret og vinteren 2002-03 vil foregå en række initiativer sammen med rejsebureauer rettet mod nordiske turister, der skal besøge Thailand.

I forlængelse af samarbejdet med Novo Nordisk om biodiversitetslegatet er der indgået en tilsvarende aftale med Novozymes om etablering af et Biodiversitetslegat i Kina. Der er uddelt to portioner af legatet med et beløb på i alt 250.000 kr. Legatet har været en stor succes med imponerende resultater i form af ny viden om mindre kendte kinesiske dyrearter, og Novozymes har besluttet at videreføre legatet de næste 2 år.

I Afrika har vi gennemført en række aktiviteter om bevarelse af skov og menneskeaber med finansiering fra sponsorkampagnen Operation Oskar. Vi har bl.a. støttet arbejdet for bekæmpelse af brugen af menneskeaber og andre truede dyr i 'bush-meat' i Cameroun, og vi har støttet indsatsen for at bevare skov og menneskeaber i Central- og Vestafrika og arbejdet for at beskytte bjerggorillaerne i Rwanda.

I Latinamerika har vi videreført det Danida-finansierede projekt i Pacaya-Samiria i Peru. Der er kommet god struktur på de 8 forvaltningsplaner, som projektet gennemfører på landsbyplan, og der bliver stadig større opbakning og deltagelse til disse planer fra landsbyernes side. Forståelsen for vigtigheden af at forvalte naturressourcerne på en bæredygtig måde i landsbyerne er således øget dramatisk. Og der er skabt et godt samarbejde mellem landsbyerne og de forskellige lokale myndigheder.

Svend Tougaard / Biofoto

GLOBALT MILJØ

WWF har været meget engageret i forberedelserne til topmødet om bæredygtig udvikling i Johannesburg. Forberedelserne strakte sig over mange ugers konferencer i FN-regi, kulminerende med en miljøministerkonference på Bali i juni 2002. WWF Danmarks generalsekretær var formand for WWFs internationale gruppe, og vi spillede også en aktiv rolle i samarbejdet med andre danske miljø- og udviklingsorganisationer på dette område.

Næsten fire år efter Kyoto-protokollens vedtagelse i 1997 lykkedes det i sommeren og efteråret 2001 alverdens nationer undtagen USA at blive enige om nogle udestående elementer af aftalen.

Dermed er de sidste hindringer ryddet af vejen for, at Kyoto-protokollen kan ratificeres af de fleste af verdens lande, og aftalen forventes at træde i kraft i begyndelsen af 2003. Dermed vil verden have iværksat sin hidtil mest ambitiøse miljøaftale: en beskyttelse af klodens klima. Det danske folketing besluttede sig i foråret 2002 for at ratificere Kyoto-protokollen. WWF har arbejdet aktivt i Danmark såvel som internationalt i bestræbelserne på at få Kyoto-protokollen sat i værk.

I forlængelse af indsatsen på klima-området har vi også indgået et partnerskab med organisationen Earthlife Africa i Johannesburg om bæredygtig energi og klima i Sydafrika. Samarbejdet finansieres med en bevilling fra Danida og har fået et godt fodfæste i Sydafrika. Et af de større resultater i projektet er etablering af en sekretariatsfunktion for netværket, Climate Action Network South Africa (SACAN), som er en nystartet afdeling af det globale klimanetværk. Sekretariatet koordinerer og formidler på ca. 20 medlemsorganisationers vegne fælles holdninger og aktiviteter til klimaproblestillinger lokalt, nationalt og internationalt.

THE NORDIC PARTNERSHIP

Vi har i samarbejde med Huset Mandag Morgen og 17 store nordiske virksomheder igangsat et initiativ om et erhvervsamarbejde, kaldet The Nordic Partnership. I foråret holdt vi en stor international konference, hvor virksomhederne præsenterede deres erfaringer med at gøre bæredygtig udvikling til en del af forretningsgrundlaget. Samtidig fremlagde virksomhedslederne deres løfte om at arbejde videre for bæredygtig udvikling gennem partnerskaber, og ved at skabe større forståelse indenfor virksomheden og overfor kunder, leverandører og investorer.

WWF SKOV 2000

I oktober 2001 etablerede vi det Danske Skov- og Handelsinitiativ for bæredygtigt producerede træprodukter. Det er et virksomheds- og organisationsnetværk, som udspringer af det fællesnordiske WWF Skov 2000. Initiativets første store udadvendte aktivitet var en forbrugerrettet kampagne for FSC-mærkede havemøbler, der blev lanceret i Dansk Design Center d. 14. februar 2002 af HKH Prinsen. Kampagnen har ført til en stigning i kendskabet til FSC, og flere butikskæder meldte i sæsonen om øget efterspørgsel på FSC-certificerede havemøbler og enkelte om helt udsolgt.

FUNDRAISING

De seks sponsorkampagner, som bidrager med værdifuld privat støtte til programmerne i Afrika, Sydøstasien og Østeuropa, er fortsat i god gænge.

Udviklingen i medlemsantallet har de senere år ikke været tilfredsstillende, omend gentegningsprocenten er ret stabil. Årsagen er således ikke et uforud-

set frafald af medlemmer, men snarere at det er blevet væsentligt sværere og dyrere at hverve nye medlemmer og støtter.

For andet år i træk har WWF Verdensnaturfonden modtaget et substantielt bidrag til sit arbejde i form af arvemidler. En del af forklaringen herpå skal formodentlig søges i, at WWF har eksisteret 30 år som organisation i Danmark.

En intensivering af indsatsen for at øge bidragene fra private fonde synes at have båret frugt, idet denne indtægtskilde er steget med ca. 500.000 kr. i forhold til året før.

Firmapakkekonceptet er nu gået ind i sit niende år, og det er tydeligt, at loyaliteten overfor WWF vokser med tiden. På næste side kan ses en liste over de virksomheder, der i regnskabsårets løb har købt de store "pakker" (Isbjørnen og Havørnen).

I 2001 begyndte vi at sælge julekort til erhvervslivet i eget regi. Resultatet var positivt, og vi har derfor fortsat det nye salgskoncept, der som mål har at sikre WWF flere frie midler.

WWF er gået ind i et 3-årigt samarbejde med BG Bank. Samarbejdet retter sig i første omgang mod bankens Plus-Kunder, der blandt andet tilbydes et gebyrfrit WWF MasterCard.

Det mangeårige samarbejde om WWF Naturkonto med den almennyttige andelskasse Merkur giver år for år stigende indtægter til vores arbejde.

Som en del af en international licensaftale med IBTT, en hollandsk producent af kvalitetsplysdyr, har vi i løbet af året intensiveret samarbejdet med firmaets danske agent, GA Import, - bl.a. gennem direkte salg i PandaKlubben, formidling af salg til større aftagere og brug af bamserne i indsamlingsaktiviteter.

I kraft af en europæisk aftale har vi ligeledes på nationalt plan haft forskellige fælles tiltag med CANON Danmark, bl.a. en vellykket fotokonkurrence i sommeren/efteråret 2001, med Jyllands-Posten som medie-partner.

KOMMUNIKATION

WWF Verdensnaturfonden har i første halvår af 2002 udarbejdet en kommunikationsstrategi med det overordnede formål at styrke vores kommunikation med omverdenen. Strategiens hovedprincip er at arbejde målrettet og fokuseret med kommunikation. Kampagner, andre målgruppespecifikke aktiviteter og målrettet pressearbejde vil i de kommende år blive en stadig større del af vores arbejde for at opfylde vores miljøfaglige mål

Der er arbejdet med en revision af hjemmesiden wwf.dk og den bagvedliggende strategi. Med det nye design er de internationale WWF-retningslinier implementeret, og hjemmesiden lanceres i efteråret 2002. Den vil bl.a. indeholde en vidensbase med adgang til relevante dokumenter, billeder, links mv. på de områder, WWF arbejder. Som noget helt nyt bliver der også mulighed for at tilmelde sig WWF nyhedsmails. Hjemmesiden vil fremover blive brugt aktivt i vores eksterne kommunikation, og den er opbygget i et system, der gør det meget enkelt at opdatere informationer og aktiviteter på siden.

I perioden 1. juli 2001 til 30. juni 2002 har følgende virksomheder støttet naturen ved at købe WWFs firmapakke 'Isbjørnen' eller 'Havørnen':

ISBJØRNEN: Canon Danmark, A/S Dansk Shell, IT Compagniet, MyTravel Airways A/S, Nybo Jensen Konfektion A/S, Røslers Distribution ApS, Scan Com International A/S, Schultz Grafisk A/S, Stillads Kompagniet A/S, Øernes Ejendoms kapital A/S

HAVØRNEN: Akzo Nobel Deco A/S, Almen Bolig-Administration a.m.b.a., Check Point Travel & Tours, Dantec Dynamics A/S, Danwo A/S, Ditas a/s, DONG A/S, Ecolab A/S, Energi E2 A/S, Gamba Food A/S, Glunz & Jensen A/S, GRUNDFOS MANAGEMENT A/S, Imexpo Trading A/S, Janssen-Cilag A/S, Jord & Fjernvarmeentreprenørerne Sjælland A/S, Københavns Lufthavne A/S, Lalandia Management A/S, Maersk Sealand, McKinsey & Company, Novo Nordisk A/S, OA Sikringer, Pangea Rocks ApS, Varde, Peter Bøgild Christensen A/S, Procom A/S, Regner Grasten Film og TV ApS, Rosti A/S, Saxo Bank A/S, Schroder Investment Management Scandinavia A/S, Schulstad Brød A/S, Skandinavisk Dæk Import A/S, Strøm & Pedersen, Vejle A/S, T.J. Trans mission A/S, Toft & Fischer A/S, Vest-Wood A/S, World Wide Wind A/S, Zimmer Scandinavia A/S

WWF Verdensnaturfonden har med stor taknemmelighed modtaget støtte fra en række fonde i årets løb. De fonde, der har givet mere end 5.000 kr., er: Vinhandler N.O. Andersens Legat kr. 10.000, Beckett-Fonden kr. 150.000, Etatsråd Georg Bestle og Hustrus Mindelegat kr. 25.000, O.P. Christensen og Hustrus Fond kr. 11.400, Fabrikant Mads Clausens Fond kr. 25.000, Steen Daugaards Fond kr. 400.000, Frimodt Heineke Fonden kr. 750.000, Fam. Hede Nielsens Fond kr. 10.000, JL-Fondet kr. 200.000, Karen Krieger Fonden kr. 330.000, Dronning Margrethe og Prins Henriks Fond kr. 40.000, Lund/Bugge Fonden kr. 10.000, Nordea Danmark Fonden kr. 25.000, Bodil Pedersen Fonden kr. 20.000, De Spanjerske Legater kr. 10.000, Ernst B. Sund og Hustru Gerda Sunds Familiefond kr. 16.530, Snedkermester Axel Wichmann og fru Else Wichmanns Fond kr. 10.000.

En særlig tak til de private donorer, som har støttet WWF Verdensnaturfondens arbejde med et beløb på mindst 5.000 kr. i dette regnskabsår:

Hartmut Androsch, Jesper Berning, Mie Bonde, Torben Bondrop, Bitten Clausen, Christian Damsgaard, Helene Elsass, Søren & Helen Kenner, Lars Ole Kornum, Jes Olesen, Henrik Pedersen, Jes Schøtler, Lars Stage, Peter Henrik Tesdorpf, Susanne og Jesper Tørnkvist.

WWF Verdensnaturfondens øverste ledelse pr. 30.06.2002

PRÆSIDENTEN

Hans Kongelige Højhed Prinsen

BESTYRELSEN

Formand: Adm. direktør Johan Schrøder

Næstformand: Professor, dr.scient. Ole Hamann

MEDELMER:

Direktør Jan Duckert

Vicedirektør, cand.scient. Bengt Holst

Adm. direktør, tekn.dr. Lars Ole Kornum

Dr.scient. Hans Meltofte

Lektor, mag.art. Ida Nicolaisen

Professor, cand.scient. Anette Reenberg

Professor Katherine Richardson

Koncerndirektør, cand.scient. Steen Riisgaard

Direktør Asger Aamund

REVISOR

Statsaut. revisor Leif Askholm, KPMG

ADVOKATER

Advokat Eskil Trolle, Bech-Bruun Dragsted; Advokat Johan Løje,

Sandel, Løje & Wallberg

WWF Verdensnaturfonden takker for vederlagsfrit arbejde for naturens sag.

GENERALSEKRETÆR

Kim Carstensen

Årsberetningen og yderligere information om WWF Verdensnaturfondens arbejde findes på www.wwf.dk

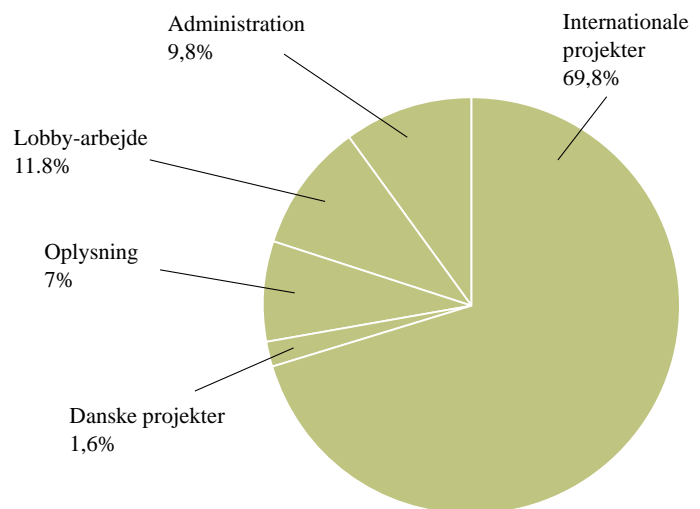
WWF - ET INTERNATIONALT NETVÆRK

WWF – World Wide Fund for Nature – blev oprettet i 1961 og er en privat og uafhængig natur- og miljøorganisation. WWF er repræsenteret over hele kloden, og WWF Verdensnaturfonden er den danske afdeling. Formålet med WWFs arbejde er at bevare naturens mangfoldighed, at sikre at udnyttelsen af naturens ressourcer sker på en bæredygtig måde og at bekæmpe forurening og unødigt forbrug af ressourcer og energi.

INDTÆGTERNE I PERIODEN 2001-2002 BLEV 37,1 MILLIONER KR.

INDTÆGTER	Mill. kr.
WWF-venner	7,0
WWF-støttekreds	0,3
Panda-klubben	0,6
Fonde og virksomheder	2,3
Bistandsmidler	22,4
Salgs- og licensindtægter	3,8
Renteindtægter	0,7

INDTÆGTERNE BLEV ANVENDT TIL:

Herudover er der anvendt 1,2 mill. kr. af dispositions kapitalen til internationale projekter

